

for Kontrafignatur. Jeg tænker her paa den Strid, som i Løbet af Sommeren har været ført med temmelig stor Varme om, hvorvidt de fratrædende Miniſtre ere ansvarlige for det Systemſkifte, som Fratrædelsen foranlediger. Dersom det er den ærede Conſeilspræsidents Mening, at dette er Tilfellet, er det ganske vist, at et Systemſkifte ingensinde vil blive muligt. Der er vist Ingen, som mistænker den ærede Conſeilspræsident for, at han har nogen personlig Tilbøjelighed til at vedblive at fungere i den Stilling, hvori han er; jeg i alt Fald har ikke den Mistanke. Jeg tror ikke, der er nogen særlig Tillokkelse for den høitærede Conſeilspræsident derved, og naar han kan finde en personlig Inſinuation i denne Tale om Magtſtriden, er det alſaa ganske uberettiget. Noget ganske Andet er det imidlertid, at der meget vel kan strides om Magten og Principerne i Grunden, uden at den personlige Tilbøjelighed derved kommer til at spille nogen væsentlig Rolle. Den høitærede Conſeilspræsident kom med en Ytring, et han mot maafte, eller hvorledes man nu vil betegne den, der lød ſaaledes, at vor Frihed ikke var bleven beſtaaen ved Grundloven af 1866, men at de, der ſagde det, ſammenbandede Friheden med Magtfordelingen. Dette er vist ikke uvittigt ſagt, men noget egentligt Argument ſer jeg paa ingen Maade deri, og hvis man vilde ſøge efter den for dette Udtryk til Grund liggende Mening, vilde man efter min Anſkuelse finde, at der ſlet ingen var deri. Det er jo nemlig Alle beſkjendt, at Friheden har baade en ſocial, en borgerlig og en politisk Betydning. Ingen benægter, at den borgerlige Frihed er en Liſtand, at den ikke er nogen Magtbeſtemmelse, men derimod er det i lige ſaa fuldt Grad vist, at den politiske Frihed, hvis Grændſer og Indhold beſtemmes ved Grundloven, fra Ende til anden er Magtbeſtemmelse. Derom tror jeg ikke, der kan tvistes. Hvis jeg ikke var overbevist om, at den høitærede Conſeilspræsident ingen nærmere Forbindelse havde med det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3die Valgrede (Dineſen), kunde jeg næſten friſtes til tro, at han havde hele dette Tankesprog fra dette ærede Medlem, thi jeg har gjentagne Gange havt den Fornøjelse at høre det Samme fra ham. Jeg er hver Gang bleven imponeret over den dybtindige og filoſofiſke Klang, der løb gjennem diſe Begrebsbeſtemmelſer om Friheden og Magtfordelingen, men jeg tror, at denne Ytring, naar man ſer nærmere paa den, ikke her det Indhold, ſom den ſynes at have. Den høitærede Conſeilspræsident brugte et andet Udtryk, idet han ſagde, at Folkethinget gjentagne Gange havde forkaſtet de „fornuſtige“ Forſlag, ſom vare blevene det forelagte. Ogsaa dette forekommer mig at være en noget, om jeg maa bruge det Udtryk, naar Opfattelse, thi jeg ſer overhovedet ikke, at der i Politiken kan være Tale om noget abſolut Fornuſtigt eller Ufornuſtigt.

Det er klart, at Politikens Maal er at fremme Folkets Villie; lad Folket blive repræsenteret, paa hvilken Maade man vil, eller man opfatte dets Repræſentation, ſom man vil, ſaa er Maalet at fremme dets Villie. Om hvorvidt dets Villie er i Overensſtemmelse med Fornuſten eller ikke, vil hverken den høitærede Conſeilspræsident eller vi kunne dømme. Den høitærede Conſeilspræsident kan kun vide, hvad der efter hans Opfattelse er fornuſtigt, og vi ſtaa ganske paa ſamme Standpunkt. Jeg tror derfor, vi gjorde retteſt i at opgive Taler om det abſolut Fornuſtige eller Ufornuſtige i Politiken, thi det naae vi dog ingensinde. — Det er jo muligt, at det nu virkelig er Regjeringens ramme Alvor med dens Forſvarsforanſtaltninger. Jeg tilſtaar, at man er bleven noget ſvækket i ſin Tro dertil, thi man erindrer, at den 25de April blev fremkaſt ved et kongeligt Budſkab, hvori Regjeringen med ſtørſt mulig Alvor udtalte: Det er ikke længer forſvarligt at udsætte Paabegyndelsen af diſe Foranſtaltninger, men dog ſaae vi, at de ſvandt bort og kaſtd. Lilliden til, at det virkelig er Alvor, er alſaa af Erfaringen bleven noget ſvækket; men det er jo, ſom ſagt, dog muligt, at det nu vil blive ramme Alvor, og at det er Conſeilspræsidentens Mening, at han vil ſtaa og falde med, hvad der i ſaa Henſeende er fremſtillet ſom Forſlag paa Finantsloven, at Regjeringen vil føre den igen. Jeg kan da ikke ſige Andet, end at jeg hilſer dette med Tilfredsſtillelſe, thi vi ere da naaede ind paa den Vej, der med Nødvendighed maa føre os ud af Kriſen, hvis det overhovedet — og jeg tvivler paa ingen Maade derom — er den høitærede Conſeilspræsidents Alvor, at han under alle Betingelſer vil ſtaa paa Forfatningens Grund.

[†] **Sable.** De Bemærkninger, jeg ſkal tillade mig at fremkomme med, er kun finantsielle. For ſaa vidt ſom alſaa Udſtilling ikke ſkulde gniſte at høre paa dem, da de muligvis kunne blive noget trætende og kjedelige, vil jeg henſtille til dem, der ville konverſere, om de ville vælge et andet Sted at konverſere end netop her. Jeg opfatter Stillingen ſaaledes, at, hvad enten der er Overensſtemmelse mellem den høitærede Regjering og Flertallet i dette Thing eller ikke, ſaa har ſelve Folkethinget ſom ſaadant den Forpligtelſe, aldrig at lade nogen Rigsdagsſamling gaa hen, uden at yde ſit Bidrag til at gjøre Finantsloven ſaa god og nyttig for Folket, ſom den kan, og Finantsloven lader endnu meget tilbage at ønske i den Retning. Jeg har oftere tilladt mig at komme med den Slags Bemærkninger, og jeg har ogsaa havt den Tilfredsſtillelſe, at nogle af dem efterhaanden ere tagne til Følge. En ſaadan, der kan ſes af det forelagte Statsregnskab, vil jeg tillade mig at omtale. Naar de ſlaa op paa ſidſte Side, ville de ſe, at naar der har gjort det